

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U000597

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-03-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степник Зоряна Михайлівна

2. Stepnyk Zoriana M.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.01

Назва наукової спеціальності: Історія України

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-02-2019

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 58.053.04

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. «Розвиток винокурної промисловості в Правобережній Україні у другій половині XIX – на початку XX століття»
2. "The development of the distillery industry in the Right-Bank Ukraine in the second half of the nineteenth and early twentieth centuries"

Реферат:

1. У дисертації комплексно й всебічно досліджено процес розвитку винокурної промисловості в Правобережній Україні у другій половині XIX – на початку XX століття. Проаналізовано становище винокуріння крізь призму економічної політики та правового регулювання виробництва спиртних напоїв Російською імперією. Розкрито джерела сировинного та технічного забезпечення цієї галузі. Досліджено інфраструктуру винокурних заводів. Встановлено форми реалізації спиртних напоїв як на зовнішньому, так і внутрішньому ринках та визначено роль у ній різних видів транспорту. Мета дослідження – дослідити

особливості розвитку винокурної промисловості у Правобережній Україні в умовах становлення ринкових відносин у другій половині XIX – на початку XX ст. Для досягнення поставленої мети потрібно виконати такі завдання: – з'ясувати стан наукової розробки досліджуваної теми, вивчити її джерельну базу, визначити теоретико-методологічні основи дослідження; – охарактеризувати становище винокурної промисловості на початковому етапі переходу економіки Російської імперії до ринкових відносин; – висвітлити особливості економічної політики Російської імперії щодо розвитку винокурної галузі, основні джерела фінансування; – проаналізувати напрямки матеріально-технічної модернізації винокурного виробництва; – дослідити основні шляхи забезпечення галузі сировиною; – з'ясувати тенденції функціонування зовнішнього та внутрішнього ринків збуту продукції винокурної промисловості. Об'єкт дослідження – соціально-економічні процеси, які відбувалися у Правобережній Україні в окреслений період. Предмет дослідження – розвиток винокурної промисловості у Правобережній Україні в другій половині XIX – на початку XX ст. Хронологічні рамки дослідження охоплюють період з другої половини XIX – початок XX ст. (до 1914 р.). Нижня межа – 60-ті рр. XIX ст., час скасування кріпосного права та проведення прогресивних реформ, що дали поштовх утвердженню ринкових відносин в економіці Російської імперії, складовою частиною якої на той час була Правобережна Україна. Верхня межа – 1914 р. – початок Першої світової війни, коли у промисловості відбулася переорієнтація на військові потреби і більшість винокурних заводів зменшили, або припинили своє виробництво. Територіальні межі дослідження визначаються межами трьох правобережних губерній України, які на той час були складовою частиною Російської імперії, а саме: Волинської, Київської та Подільської. Методологічна основа дисертації. Дисертаційне дослідження ґрунтується на основних принципах об'єктивізму, історизму, системності, світоглядного плюралізму та діалектичного розуміння історичного процесу, неупередженого підходу до складних явищ соціально-економічного життя. У ході дослідження використовувалися такі методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, проблемно-хронологічний, порівняльно-статистичний, діахронний, аналітико-типологічний, системно-структурний, ретроспективний, логічно-аналітичний, а також метод систематизації і класифікації документальних фактів, поєднання яких сприяло вивченню різних аспектів наукової проблеми. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання науковцями теоретичних висновків і конкретно-фактичного матеріалу для розробки посібників, укладення тематичних довідників, словників, енциклопедій, інших навчально-методичних матеріалів, які сприятимуть підвищенню ефективності навчання, а також науково-дослідницької діяльності на тематику розвитку винокурної промисловості в Правобережній Україні у другій половині XIX – на початку XX століття. Фактичні матеріали, теоретичні положення та висновки дисертаційного дослідження також можуть бути використані при написанні узагальнюючих праць з історії України, суміжної проблематики історико-економічного характеру, в підготовці та розробці спецкурсів з історії промисловості у вищих та середніх навчальних закладах освіти, для складання пропозицій і рекомендацій з економічних проблем на основі дорадництва. Ключові слова: винокуріння, гуральництво, Правобережна Україна, Російська імперія, спирт, монополія, капіталізація, сировина, ринок.

2. In the dissertation the process of development of distillery industry in the Right-bank Ukraine in the second half of the XIX – the beginning of the XX century (until 1914) was comprehensively and thoroughly highlighted. The situation of distillation through the prism of economic policy and legal regulation of the production of alcoholic beverages by the Russian Empire is analyzed. The sources of raw material and technical support of this branch are revealed. Infrastructure of distilleries is explored. The forms of selling alcoholic beverages both on the external and internal markets are determined, and the role of different types of transport in it is determined. The aim of the research is to investigate the peculiarities of the development of the distillery industry in the Right-Bank Ukraine in the conditions of the establishment of market relations in the second half of the XIX – the beginning of the XX century. To achieve the goal you need to accomplish the following tasks: - to find out the state of scientific development of the topic under study, to study its source base, to determine the theoretical and methodological foundations of the research; - to characterize the situation of the distillery industry at the initial stage of the transition of the economy of the Russian Empire to market relations; - to highlight the features of the Russian Empire's economic policy regarding the development of the distillery sector, the main sources of financing; - to

analyze the directions of material and technical modernization of distillery production; - to study the main ways of providing the raw material industry; - to find out tendencies of functioning of external and internal markets of products of the distillery industry. The object of the research is the socio-economic processes that took place in the Right-Bank Ukraine in the defined period. The subject of research is the development of the distillery industry in the Right-Bank Ukraine in the second half of the XIX – the beginning of the XX century. The chronological framework of the study covers the period from the second half of the XIX – the beginning of the XX century (until 1914). The lower boundary is the 60's of the XIX century, when the abolition of serfdom and the implementation of progressive reforms, which gave impetus to the establishment of market relations in the economy of the Russian Empire, part of which at that time was the Right-Bank Ukraine. The upper boundary - 1914 - the beginning of the First World War, when the industry was reoriented to military needs, and most distillery factories have reduced or stopped their production. The territorial boundaries of the study are determined by the borders of the three right-bank governorates of Ukraine, which at that time were an integral part of the Russian Empire, namely: Volyn, Kyiv and Podolsk. Methodological basis of the dissertation. The dissertation is based on the basic principles of objectivism, historicism, systemicity, worldview pluralism and dialectical understanding of the historical process, an unbiased approach to complex phenomena of socio-economic life. During the research, the following methods were used: analysis, synthesis, induction, deduction, generalization, problem-chronological, comparative-statistical, diachronic, analytical-typological, system-structural, retrospective, logical-analytical, as well as the method of systematization and classification of documentary facts, the combination of which contributed to the study of various aspects of the scientific problem. The practical significance of the results obtained is the ability of scientists to use theoretical conclusions and concrete factual material for the development of manuals, thematic directories, dictionaries, encyclopedias, and other teaching materials that will contribute to improving the effectiveness of learning, as well as research activities on the development of the distillery industry in Right-Bank Ukraine in the second half of the XIX – the beginning of the XX century. Actual materials, theoretical positions and conclusions of the dissertation research can also be used when writing generalization works on the history of Ukraine, related issues of historical and economic nature, in the preparation and development of special courses on industrial history in higher and secondary educational institutions, for compiling suggestions and recommendations from economic problems on the basis of advisory. Key words: distillery, guerrilla, Right-Bank Ukraine, Russian empire, alcohol, monopoly, capitalization, raw materials, market.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Москалюк Микола Миколайович

2. Moskaliuk Mykola M.

Кваліфікація: д. і. н.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Криськов Андрій Анатолійович

2. Kryskov Andrii A.

Кваліфікація: д. і. н.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Донік Олександр Миколайович

2. Donik Alexander M.

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Зуляк Іван Степанович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Зуляк Іван Степанович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.